

Datum
2021-10-01

Diariennr
KST 2021/218

Ert datum
2021-06-16

Ert diariennr
S2021/04587

Socialdepartementet

Remissyttrande över betänkandet Stärkt rätt till personlig assistans (SOU 2021:37)

Kammarrätten, har utifrån de aspekter som domstolen har att beakta, följande synpunkter på förslagen i betänkandet.

Allmänt

Vad avser lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade anser kammarrätten att lagen kan vara i behov en författningsteknisk översyn då lagen har blivit svåröverskådlig. Många av bestämmelserna i lagen har förändrats och genom att tillägg har gjorts till vissa bestämmelser har dessa blivit mycket omfattande, t.ex. 9 a § och 9 f §. Därmed har bestämmelserna blivit svåra att förstå och att överblicka.

I betänkandet lämnas förslag till en ny lag om egenvård och kammarrätten saknar en utförligare analys av konsekvenser av lagens införande på andra rättsliga områden. Kammarrätten anser det önskvärt att dessa frågor blir belysta i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Den unionsrättsliga aspekten skulle behöva belysas ytterligare i konsekvensanalysen, bl.a. förslagen i förhållande till fri rörlighet och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen.

I konsekvensanalysen bedöms att antalet enskilda som kommer att träffas av bestämmelserna om personlig assistans kommer att bli fler. Kammarrätten efterfrågar mot den bakgrunden en analys av konsekvenserna för de allmänna

Postadress
Box 2302
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 5

Telefon
08-561 690 00

E-post: kammarrattenistockholm@dom.se

Internet: www.kammarrattenistockholm.domstol.se

förvaltningsdomstolarna. För det fall antalet mål kan komma att öka förutsätter kammarrätten att domstolarna tilldelas erforderliga resurser.

Utöver detta vill kammarrätten göra följande kommentarer till vissa bestämmelser i förslaget.

Förslag till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionsnedsatta

9 a §

I första stycket definieras både personlig assistans och grundläggande behov. Kammarrätten anser att det författningstekniskt är lämpligare att varje definition har ett eget stycke. Det underlättar vid framtida hänvisningar till lagrummet.

Det andra stycket och det tredje stycket bör även byta plats då det tredje stycket innehåller en hjälpregel till punkterna 6 och 7 i första stycket.

I 9 a § första stycket punkterna 6 och 7 används begreppet ”kontinuerligt stöd”. Begreppet ska enligt motiven ha olika innebörd för de två bestämmelserna. I motiven till p. 6 anges att stödet omfattar en persons vakna tid och i motiven till p. 7 anges att stödet kan ske dygnet runt. Det är inte önskvärt att ett begrepp har olika innebörd, särskilt inte i samma paragraf. Kammarrätten anser därför att det är lämpligare att för bestämmelserna använda olika begrepp.

p. 6 Det anges att skadan ska vara ”till följd av sitt funktionshinder”. Att det ska vara en skada till följd av funktionshinder följer redan av första stycket och det kan därför ifrågasättas om det är nödvändigt att ange det igen i denna punkt.

Av författningstextens ordalydelse framgår att stöd kan ges för att förebygga att den enskilde fysiskt skadar sig själv, någon annan eller egendom. I författningsskomentaren anges emellertid bl.a. att endast direkt och uppenbar skada omfattas av bestämmelsen. Det får förstås som att bestämmelsen inte omfattar all skada och att en kvalificering av eventuell skada ska göras. Kammarrätten anser att detta bör framgå direkt i författningstexten.

p. 7 Förslaget omfattar medicinsk problematik och får sägas överlappa andning som ett grundläggande behov enligt 9 a § p. 1. Det kan därför ifrågasättas om en separat punkt för andning som grundläggande behov är nödvändig.

Det grundläggande behovet medicinsk problematik kan överlappa andra grundläggande behov vilket innebär att ett hjälpbehov kan omfattas av medicinsk problematik och annat grundläggande behov samtidigt. Kammarrätten efterfrågar därför ett klagörande av vilket av de grundläggande behoven som ska beaktas i första hand vid sådana situationer.

Av författningstextens ordalydelse framgår även att det ska röra sig om allvarlig risk för liv och hälsa. Risk för liv måste alltid anses vara allvarlig. Termen ”allvarlig” kan därför förslagsvis bytas ut mot ”påtaglig”.

9 f §

Den tredje meningen i första stycket kan förslagsvis brytas ut och bli ett eget stycke för att underlätta framtida laghänvisningar till delen om föräldraavdrag. I sådant fall skulle även hänvisningen i nuvarande andra stycket behöva ändras.

I förslaget andra stycke anges att föreskrifter får meddelas om beräkning av föräldraavdrag *enligt* första stycket. I första stycket anges emellertid inte hur beräkningen ska göras. Författningstexten kan därför lämpligare formuleras på så sätt att föreskrifter får meddelas om beräkning av föräldraavdrag som *avses* i första stycket.

Avsnittet om hur föräldraavdraget ska tillämpas i praktiken (avsnitt 11.5.2) borde vara tydligare. Förslaget hade t.ex. kunnat förtydligas genom några exempel på hur tillämpningen av föräldraavdraget ska ske.

9 g §

Kammarrätten noterar att det i betänkandet anges att bedömningen av barnets bästa kan leda till tillämpningssvårigheter. Kammarrätten instämmer i detta. Sådana vaga och otydliga begrepp bör enligt kammarrättens mening undvikas. I annat fall bör begreppets innebörd klargöras ytterligare genom det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Bestämmelsens utformning får vidare anses leda till att den övervägande majoriteten barn beviljas personlig assistans, eftersom det regelmässigt kan anses vara till barnets bästa att beviljas personlig assistans. Om detta har varit ändamålet med bestämmelsen har kammarrätten inget att invända. I annat fall bör bestämmelsen utformas på annat sätt.

9 h §

Det andra stycket i bestämmelsen består av en längre mening. Kammarrätten anser att bestämmelsen därigenom blir onödigt svårtillgänglig. Stycket skulle förslagsvis kunna delas upp i två meningar eller stycken.

Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

51 kap. 5 §

Se kommentar till 9 h § till förslag till lag om ändring i lagen om stöd och service till vissa funktionsnedsatta.

I författningstexten bör även en hänvisning göras till 9 h § lagen om stöd och service där överenskommelsen och dess rättsföljd regleras.

51 kap. 6 §

Se kommentar till 9 f § till förslag till lag om ändring i lagen om stöd och service till vissa funktionsnedsatta.

Detta yttrande har beslutats av kammarrättsråden Catharina Brege och Ylva Börjesson. Föredragande har varit fiskalen Daniel Westermark.

Catharina Brege

Ylva Börjesson

Daniel Westermark

Kopia till

Övriga kammarrätter

Hovrätterna

Förvaltningsrätterna under Kammarrätten i Stockholm

Justitiedepartementet, expeditionschefen och enheten DOM

Domstolsverket

Kammarrättens intranät

Tidningarnas telegrambyrå